

Przestępstwo zabójstwa w prawie karnym

W pracy poruszam problematykę przestępstwa zabójstwa w polskim prawie karnym.

Zabójstwo jest to przestępstwo polegające na umyślnym pozbawieniu człowieka życia. Pozbawienie życia ludzkiego to zbrodnia zabójstwa, chociaż prawo karne przewiduje różne jego formy, to wszystkie są karane. Jest jedną z najgorszych zbrodni popełnianych przeciwko życiu i zdrowiu ludzkiemu..

Życie ludzkie jest najcenniejszym dobrem, jakie posiada każdy człowiek. Z racji tego jest chronione zarówno przez normy moralne, dodatkowo wspierane przez normy prawne. Przestępstwo to pojawia się we wszystkich systemach prawnych i karane jest najsurowszymi karami występującymi w danych systemach.

Kodeks karny zabójstwo zalicza do najcięższych zbrodni. Występuje ono w typie podstawowym, kwalifikowanych oraz uprzywilejowanym.

Przed powstaniem ogólnych norm regulujących rozstrzygnięcia prawne dla określonych zdarzeń, znalezienie prawa dla indywidualnych przypadków należało do władców i kapłanów. Podstawą do wydawania werdyktów były najczęściej normy religijne. Istniał bardzo silny związek prawa z religią. Katalog dóbr chronionych oparty był na wierzeniach i przekazach kapłanów. Mimo upływu setek lat, rozwoju nauki, zmian cywilizacyjnych, rozwoju dyscyplin prawnych naczelne miejsce zajmowało i nadal zajmuje życie człowieka¹.

¹ R. Maj, *Przestępstwo zabójstwa. Aspekty karno materialne i elementy taktyki czynności wykrywczych*, Legionowo 2010, s. 9.

Najbardziej charakterystyczne przestępstwo przeciwko życiu – zabójstwo, ujęte zostało w kodeksie karnym z 1997 r. w rozdziale XIX. Dobrymi prawnymi chronionymi przepisami owego rozdziału są życie oraz zdrowie ludzkie. Prawo do życia jest przyrodzonym i podstawowym prawem przysługującym każdemu człowiekowi. Jest ono niezbędnym warunkiem do korzystania przez człowieka ze wszystkich innych praw i wolności².

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że „przedmiotem prawnie karnej ochrony przewidzianej w art. 160 k.k. jest życie i zdrowie człowieka od rozpoczęcia porodu (wystąpienia skurczów macicy), a w przypadku przeprowadzenia cesarskiego cięcia kończącego ciążę – od podjęcia czynności zmierzających do przeprowadzenia tego zabiegu”³.

Podmiotem przestępstwa zgodnie z polskim prawem karnym może być tylko osoba fizyczna, która osiągnęła określony etap rozwoju. Podmiotem zabójstwa jest każdy człowiek, który może ponosić odpowiedzialność karną. Granicę wieku odpowiedzialności karnej, polskie prawo określa jako ukończenie lat 17 przed popełnieniem czynu zabronionego. Do grupy tej zaliczymy również osoby, nieletnie, które ukończyły 15-sty rok życia i jednocześnie działały w warunkach określonych przez k.k. w art. 10 § 2 k.k. Osoby nieletnie ponoszą odpowiedzialność karną w przypadku popełnienia szczególnie groźnych przestępstw⁴.

Przestępstwo zabójstwa jest przestępstwem ogólnie sprawczym. Może być popełnione przez jedną lub kilka osób. Rola tych osób w popełnieniu przestępstwa może być różna⁵.

Znamiona strony przedmiotowej zabójstwa w typie podstawowym określone zostały syntetycznie, jako zachowanie tego „kto zabija człowieka”. Znamię „zabija” realizowane jest przez każdą czynność sprawczą połączoną związkiem przyczynowo skutko-

² K. Wiak, *Przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu* [w:] *Kodeks Karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2012, s. 748.

³ Uchwała SN z 26.10.2006 r., I KZP 18/06, OSNKW 2006, nr 11, poz. 97.

⁴ A. Marek, *Kodeks Karny. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 383.

⁵ R. Maj, *Przestępstwo...*, *op. cit.*, s. 12.

wym, w postaci śmierci człowieka. Realizacja znamion zabójstwa polega na spowodowaniu śmierci człowieka. Mogą one być realizowane przez oddziaływanie fizyczne na jego organizm (np. zadawanie ciosów, uduszenie), a także oddziaływanie psychiczne (np. sugerowanie nieuleczalnej choroby co może skłonić ofiarę do popełnienia samobójstwa)⁶.

Przedmiotem czynności wykonawczej jest człowiek, a więc istota posiadająca genotyp ludzki. Przedmiotem czynności wykonawczej jest człowiek od momentu rozpoczęcia porodu do śmierci. Zabójstwo jest przestępstwem materialnym, do jego dokonania konieczne jest wystąpienie skutku w postaci śmierci człowieka⁷.

Zabójstwo może być zrealizowane nie tylko przez działanie, ale także przez zaniechanie, wówczas gdy na sprawcy ciążył prawny, szczególnie obowiązek zapobiegnięcia skutkowi, np. nieudzielenie pomocy przez zobowiązanego do tego lekarza⁸.

Strona podmiotowa zabójstwa charakteryzuje się umyślnością. Przestępstwo to może zostać popełnione zarówno w zamiarze bezpośrednim jak i w zamiarze ewentualnym. W oparciu o orzecznictwo w sprawach o zabójstwo bardzo rzadko zdarza się, iż sprawca wyraża swój zamiar. Najczęściej ustala się go w oparciu o okoliczności, które towarzyszą zabójstwu. Niewystarczające jest przy tym ustalenie, iż sprawca miał zamiar popełnienia jakiegokolwiek przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu ludzkiemu czy też przewidując ową możliwość jego popełnienia, zgodził się na to. Niezbędne jest stwierdzenie, iż obejmował on swoim zamiarem także skutek, którym jest śmierć człowieka⁹.

Wyodrębnienie kwalifikowanych typów zabójstwa uzasadnione jest tym, że dąży się do orzekania najbardziej surowych kar dla najcięższych przypadków. W prawie karnym podkreśla się, iż każ-

⁶ O. Górniok, S. Hoc, M. Przyjemski, *Kodeks Karny. Komentarz*, Gdańsk 1999, t. III, s. 90.

⁷ A. Zoll, *Kodeks...*, *op. cit.*, s. 127–129.

⁸ K. Wiak, *Przestępstwo...*, *op. cit.*, s. 755–756.

⁹ J. Bednarzak, *Kryteria ocenne zamiaru zabójstwa w sprawach o usiłowanie pozbawienie życia*, Warszawa 1975, s. 115 i n.

de zabójstwo ze swej istoty jest okrutne. W związku z tym cechą uzasadniającą surowsze karanie sprawcy jest szczególne nasilenie tego okrucieństwa¹⁰. Ustawodawca dokonał stopniowania zabójstwa w związku z tym wprowadził termin szczególnego okrucieństwa. Za szczególne okrucieństwo należy przyjąć, że sprawca wybiera taki sposób, który bezpośrednio nie prowadzi do śmierci ofiary, ale do zadawania jej cierpienia. Zadawanie cierpienia czy bólu nie są konieczne do pozbawienia jej życia¹¹.

W orzecznictwie polskich sądów za zabójstwo ze szczególnym okrucieństwem uznano m.in. zabicie człowieka przez spalenie, zadawanie cierpień fizycznych (tortur), oraz psychicznych (tj. poniżanie, upokarzanie, dręczenie psychiczne, powodowanie śmierci „na raty”, pozostawienie konającego w mroźny dzień, przywiązanego do drzewa, przed zwłokami żony, długotrwałe przetrzymywanie ofiary przykutej łańcuchem do ściany piwnicy, bez możliwości utrzymywania higieny, dostępu światła dziennego, przy ciągłej obserwacji przez kamerę¹².

Za szczególne okrucieństwo należy też uznać takie zachowania, które są podejmowane w stosunku do ofiary jeszcze żyjącej, ale nieprzytomnej, pozostającej w głębokim odurzeniu alkoholowym lub narkotykowym, czyli niezdolnej do odczuwania cierpienia psychicznego w związku z poniżającymi wypowiedziami sprawcy, a niekiedy też niezdolnej do odczuwania również cierpienia fizycznego, których zadanie pokrzywdzonemu było zamiarem sprawcy¹³.

Typ kwalifikowany zabójstwa popełnionego w związku z więzieniem zakładnika, zgwałceniem, oraz w związku z rozbojem budzi w doktrynie prawa karnego najwięcej wątpliwości i kontrowersji.

¹⁰ R. Kokot, *Zabójstwo kwalifikowane*, Prawo CCLXXV, Wrocław 2001, s. 160.

¹¹ R. Maj, *Przestępstwo...*, *op. cit.*, s. 17–18.

¹² K. Wiak, *Przestępstwo...*, *op. cit.*, s. 760–761.

¹³ M. Bojarski, *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, Warszawa 2010, s. 463–464.

Oдноśnie tego typu kwalifikowanego zgłoszony został zarzut zbyt małej ostrości, dotyczącej użycia znamienia „w związku”¹⁴.

Zabójstwo popełnione w związku z wzięciem zakładnika nierozzerwalnie wiąże się z tendencją surowej karalności najgroźniejszych przejawów terroryzmu. Znamiona tej formy zostają wypełnione nie tylko poprzez zabicie zakładnika, ale i także osoby przeszkadzającej w dokonaniu tego przestępstwa, a niekiedy nawet i osoby postronnej, gdy jej zabicie nastąpiło w momencie brania zakładnika a więc pozostawało w związku z popełnieniem tego przestępstwa¹⁵.

Zabójstwo w związku ze zgwałceniem to znamię, odnoszące się do wszelkich występujących typów przestępstwa zgwałcenia. Związek ten występuje również także wówczas, gdy sprawca nie realizował wszystkich znamion zgwałcenia, lecz jedynie w ramach współsprawstwa realizował jedno ze znamion czasownikowych np. stosował przemoc. Związek zabójstwa ze zgwałceniem oznacza wszelką łączność przedmiotową oraz podmiotową obydwu przestępstw, a w szczególności dokonanie zabójstwa dla uniknięcia rozpoznania przez ofiarę. Nie jest istotne, iż sprawca po zgwałceniu w pierwszej kolejności obrobił ofiarę, a następnie podjął próbę pozbawienia jej życia¹⁶.

Uzasadnienie zakwalifikowania zabójstwa w związku z rozbojem może wystąpić także wówczas, gdy sprawca dopuszcza się zabójstwa dokonanego czynem odrębnym od rozboju dokonanego przez niego samego bądź też inną osobę, czyli wówczas, gdy oba te przestępstwa pozostają w zbiegu realnym. „Związek” określa powiązanie funkcjonalne pomiędzy przestępstwami zabójstwa i rozboju, nie tylko o charakterze przyczynowo-skutkowym¹⁷.

¹⁴ T. Dukiet-Nagórska, *Prawo karne. Część ogólna, szczególna i wojskowa*, Warszawa 2010, s. 317.

¹⁵ A. Marek, *Kodeks karny*, Warszawa 2010, s. 370–371.

¹⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 16 lutego 2000 r., II Aka5\00, KZS 2000, z. 3, poz. 31.

¹⁷ Postanowienie Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2005 r., V KK 370/04, OSNKW 2005, nr 5, poz. 47.

Interpretację znamienia kwalifikującego w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie ustawodawca pozostawił doktrynie i orzecznictwu. Jeżeli chodzi o praktykę to najczęściej popełniane są zabójstwa mające m.in. na celu: zawładnięcie majątku ofiary, z zemsty, na zlecenie za pieniądze, czy też popełniane w celu pozbycia się niewygodnej dla sprawcy osoby. W związku z powyższym zachodzi obowiązek ustalenia nie tylko motywacji czynu, ale również dokonania oceny tej motywacji z uwzględnieniem innych kryteriów (np. moralnych), czy zasługuje ona na potępienie czy nie¹⁸.

W orzecznictwie sądów polskich za motywację zasługującą na szczególne potępienie uznano:

Zabicie człowieka na zlecenie lub w wyniku dążenia do uzyskania spadku, pozbawienie życia rywala dla pożądanego stanowiska, zabicie człowieka dla „zabawy”¹⁹, usprawiedliwienie zabójstwa potrzebą wyeliminowania ze społeczeństwa ludzi należących w ocenie sprawcy do „drugiej kategorii”²⁰, dążenie do uniknięcia odpowiedzialności, jaką niesie ze sobą ojcostwo²¹, zabójstwo rodzica²², zlikwidowanie osobowego dowodu obciążającego sprawców²³, poczucie pogardy²⁴, gdy ofiarą stało się dziecko, które odmówiło obnażania się²⁵, wyrażaną brutalnym działaniem pogarda dla najwyższej wartości, jaką jest ludzkie życie, jedynie dla wyżycia się bądź wywołania podziwu i swoistego uznania u swych ko-

¹⁸ M. Brzozowska, M. Kaczmarek, *Materialnoprawne...*, *op. cit.*, s. 14.

¹⁹ Wyrok SA w Krakowie z 16.01.2002 r., II AKa 308/01, KZS 2002, nr 2, poz. 32.

²⁰ Wyrok SA we Wrocławiu z 29.09.2004 r., II Aka 275/04, KZS 2005, nr 5, poz. 53.

²¹ Postanowienie SN z 10.08.2005 r., III KK 297/04, OSNwSK 2005, nr 1, poz. 1513.

²² Wyrok SA w Krakowie z 8.12.2005 r., II Aka 149/05, KZS 2006, nr 2, poz. 37.

²³ Wyrok SA w Łodzi z 9.02.2006 r., II Aka 236/05, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 5, poz. 42.

²⁴ Wyrok SA Szczecin z 20.05.2008 r., II Aka 55/08, KZS 2009, nr 11, poz. 57.

²⁵ Postanowienie SN z 18.02.2003 r., IV KK 434/02, OSNwSK 2003, poz. 331.

legów jest zachowaniem jaskrawo nagannym, wywołującym oburzenie społeczne²⁶.

Zabójstwo z użyciem materiałów wybuchowych zachodzi wówczas gdy wykorzystane zostaną one jako środki służące do pozbawienia życia człowieka. Wprowadzenie postaci zabójstwa ciężkiego znalazło uzasadnienie w polityce karnej nastawionej na zwalczanie przestępczości najgroźniejszej, zorganizowanej, a nawet o charakterze mafijnym²⁷.

Zabójstwo w afekcie jest uprzywilejowaną postacią zabójstwa, które wymaga ustalenia, iż sprawca zabił człowieka pod wpływem silnego wzburzenia, które jest usprawiedliwione okolicznościami. Silne wzburzenie to stan psychiczny, w którym sfera emocjonalna dominuje nad intelektem ograniczając funkcję kontrolną rozumu. Jest to krótkotrwała reakcja emocjonalna, osłabiająca hamujące działanie intelektu. Pod pojęciem silnego wzburzenia objęty zostaje jedynie stan psychiczny o charakterze fizjologicznym, który jest reakcją na bodźce zewnętrzne. Przez pojęcie silnego wzburzenia rozumie się poryw uczuciowy, który burzy gwałtownie i z niezwykłą siłą równowagę psychiki człowieka²⁸.

Silne wzburzenie należy do kategorii prawnej i w związku z tym do powinności sądu należy ustalenie, czy w konkretnym rozpatrywanym przypadku, występowało, czy też nie występowało oraz czy było usprawiedliwione okolicznościami²⁹.

Za okoliczności, które usprawiedliwiają wystąpienie silnego wzburzenia uważa się m.in. ustawiczne prowokowanie sprawcy, zdradę małżeńską, ciężką obelgę, a także posądzenie o czyn hańbiący ze strony późniejszej ofiary³⁰.

Dzieciobójstwo należy do uprzywilejowanych typów zabójstwa. Jest to przestępstwo okrutne oraz wstrząsające z uwagi na fakt, że ofiarą jest bezbronne, nowonarodzone dziecko. W sytuacji

²⁶ Wyrok SA w Lublinie z 26.07.2001 r., II Aka 94/2001.

²⁷ K. Wiak, *Kodeks...*, *op. cit.*, s. 764.

²⁸ A. Grześkowiak, *Prawo karne*, Warszawa 2009, s. 289.

²⁹ M. Budyń-Kulik, *Kodeks...*, *op. cit.*, s. 348.

³⁰ K. Wiak, *Kodeks...*, *op. cit.*, s. 767-768.

występku dzieciobójstwa muszą kumulatywnie zaistnieć następujące warunki: zabójstwo dziecka następuje w okresie porodu oraz pod wpływem przebiegu porodu. Z punktu widzenia k.k. nie ma znaczenia czy poród odbył się siłami natury, czy poprzez ingerencję człowieka (cesarskie cięcie).

Przedmiotem wykonawczym jest nowonarodzone dziecko³¹. Dzieciobójstwo może być popełnione umyślnie z zamiarem bezpośrednim a także ewentualnym. Fakt, iż dziecko urodziło się zdolne do samodzielnego życia nie ma żadnego znaczenia z punktu widzenia odpowiedzialności za dzieciobójstwo, decyduje natomiast zamiar, którym kierowała się dzieciobójczyni³².

Zachowanie się matki polega na uśmierceniu dziecka i może przybrać postać działania lub zaniechania. Realizacja zamiaru przestępnego przebiega przy użyciu stosunkowo typowych metod. Około trzech czwartych dzieciobójstw polega na czynnym spowodowaniu śmierci dziecka (uduszenie, rozbicie główki zadławienie, zatkanie dróg oddechowych, zadanie ran kłutych, zakopanie w ziemi żywego noworodka), natomiast jedna czwarta polega na biernym spowodowaniu śmierci (niepodwiązanie pępowiny, nienakarmienie, porzucenie bez opieki). Zwłoki noworodka bardzo często ukrywane są w sposób niedbały, prymitywny³³.

Uprzywilejowanym typem zabójstwa jest tzw. eutanazja, zwana również zabójstwem z litości lub zabójstwem na żądanie. We współczesnych ustawodawstwach prawno karne oceny eutanazji są różnicowane. Ustawodawca może uznać, iż jedynie człowiek jest dysponentem prawa do życia, któremu ono przysługuje oraz też chronić życie także jako obiektywną wartość, nawet wbrew jego woli. W związku z powyższym stosunek do eutanazji w wyrażny sposób dotyczy aksjologii prawa karnego wobec fundamentalnego prawa do życia. Istotą uprzywilejowana tego typu prze-

³¹ K. Marzec-Holka, *Dzieciobójstwo. Przestępstwo uprzywilejowane czy zbrodnia*, Bydgoszcz 2004, s. 22.

³² M. Brzozowska, M. Kaczmarek, *Materialnoprawne...*, *op. cit.*, s. 22.

³³ M. Szwed, L. Wieczorek, *Dzieciobójstwo. Od przepisu prawa do indywidualnego przypadku*, Sosnowiec 2009, s. 29–44.

stępstwa jest motyw współczucia. Sprawca popełnia ten czyn na żądanie ofiary i pod wpływem współczucia³⁴.

Podmiotem tego przestępstwa może być każdy – bez względu na związek emocjonalny z ofiarą. Jest to przestępstwo umyślne, które może być popełnione w zamiarze bezpośrednim oraz ewentualnym. Zabójstwo eutanatyczne można popełnić zarówno przez działanie jak i przez zaniechanie³⁵.

Dokonanie oceny prawnej aborcji jest najbardziej spornym problemem w prawie karnym. Jest to bowiem bardzo szczególny problem, dlatego że w prawie karnym dość rzadko można spotkać taką amplitudę ocen: a mianowicie od jednej skrajności, która traktuje aborcję jako zabójstwo, do skrajności drugiej która traktuje aborcję jako sprawę prywatną kobiety ciężarnej, która ma prawo dysponować swoim ciałem bez względu na oceny społeczne dokonywane w tym względzie³⁶.

Art. 152 § k.k. opisuje przestępstwo przerwania ciąży za zgodą kobiety będącej w ciąży, które następuje z naruszeniem przepisów ustawy. Przerwanie ciąży może polegać na np. wykonaniu zabiegu przerwania ciąży, podanie kobiecie środka wczesnoporonnego czy też ułatwienie jej kontaktu z osobą zajmującą się nielegalnym przerywaniem ciąży. Kobieta, która dopuszcza się popełnienia tego czynu nie podlega odpowiedzialności karnej.

Ustawa o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży zezwala na przerwanie ciąży przez lekarza za zgodą kobiety w następujących przypadkach:

- 1) gdy ciąża stanowi zagrożenie dla zdrowia lub życia kobiety ciężarnej. Przerwanie ciąży w tym przypadku dozwolone jest w każdym stadium ciąży;
- 2) gdy badania prenatalne lub inne przesłanki medyczne wskazują na duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieod-

³⁴ M. Gałązka, R. G. Hałas, S. Hypś, D. Szeleszczuk, K. Wiak, *Kodeks..., op. cit.*, s. 27–28.

³⁵ R. Maj, *Przestępstwo..., op. cit.*, s. 31–32.

³⁶ L. Gardocki, *Prawo..., op. cit.*, s. 238.

wracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu;

- 3) gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że ciąża powstała w wyniku czynu zabronionego³⁷.

Przerwanie ciąży bez zgody kobiety lub doprowadzenie jej do przerwania ciąży przemocą, groźbą bezprawną oraz podstępem jest również przestępstwem. Z typem kwalifikowanym przerwania ciąży mamy do czynienia wówczas, gdy dziecko poczęte osiągnęło już zdolność do samodzielnego życia poza organizmem matki. Określając tą granicę na uwadze należy mieć możliwości współczesnej medycyny, dzięki której można utrzymać przy życiu dzieci urodzone przedwcześnie. Następuje to około 22–24 tygodnia ciąży. Kodeks karny wymienia również dwa typy przestępstw kwalifikowanych przez następstwo, gdzie surowsza kara uzależniona jest od wystąpienia skutku w postaci śmierci kobiety będącej w ciąży. Odpowiedzialność za ten czyn sprawca będzie musiał ponieść, jeżeli – podejmując czynności mające na celu przerwanie ciąży – następstwo w postaci śmierci kobiety przewidywał lub mógł przewidzieć³⁸.

Popęlenie samobójstwa, które społecznie jest niebezpieczne w kodeksie karnym nie jest uznawane za przestępstwo. Odpowiedzialność za ten czyn nie jest środkiem powstrzymującym samobójców przed utratą życia. Nie stosuje się również ogólnych zasad odpowiedzialności za podżeganie i pomocnictwo. Dlatego też w art. 151 k.k. została przewidziana karalność doprowadzenia człowieka do targnięcia się na własne życie namową lub poprzez udzielenie mu pomocy. Przestępstwo polegające na namowie do popełnienia samobójstwa może być popełnione w zamiarze bezpośrednim. Natomiast przestępstwo polegające na udzieleniu pomocy osobie zamierzającej targnąć się na własne życie może być popełnione zarówno z zamiarze bezpośrednim jak i ewentualnym.

³⁷ A. Grześkowiak, *Prawo...*, *op. cit.*, s. 294.

³⁸ M. Gałązka, R. G. Hałas, S. Hypś, D. Szeleszczuk, K. Wiak, *Kodeks...*, *op. cit.*, s. 32–33.

Jest to przestępstwo materialne. Skutkiem przestępstwa nie zawsze musi być śmierć samobójcy³⁹.

Przedmiotem rozważań zawartych w pracy było przestępstwo zabójstwa w polskim prawie karnym. Zabójstwo jest najbardziej popularnym przestępstwem przeciwko życiu. Przedmiotem ochrony jest życie ludzkie, od momentu narodzin, aż do śmierci człowieka. Traktowane jest jako najwyższa wartość indywidualna i społeczna. Podmiotem tego przestępstwa jest tylko i wyłącznie człowiek. Znamię „zabija człowieka” jest sformułowane bardzo syntetycznie, mimo to znajduje się w określeniach wszystkie odmiany zabójstwa. Znamię to, nie oznacza żadnego szczegółowego katalogu dla „sposobu zabicia człowieka”, pozostawia go wręcz otwartym. Przestępstwo zabójstwa jest przestępstwem skutkowym. Śmierć człowieka, może powstać zarówno przez działanie jak i zaniechanie. Zabójstwo jest przestępstwem umyślnym. Umyślność ta może mieć zarówno charakter zamiaru bezpośredniego jak i ewentualnego.

³⁹ R. Maj, *Przestępstwo...*, *op. cit.*, s. 32–33.